

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
1998**

04 - 6 Suliami paaqqinninnermut tunngasumi oqaatsip suliami illua'tungiusup ilaatigut kukkusumik paasineqarneranut isumaginninnermut ingerlatsivimmik kommunalbestyrelsimillu oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfiusinnaasunik isornartorsiuineq.

A-p ilaatigut naammagittaalliuutigaa K kommunimi isumaginninnermut ingerlatsiviup suliami illua'tungiuunini akueriumasimannigikkaa, taamaattumillu isumaginninnermut ingerlatsivik pillugu kommunalbestyrelsimut 28. januar 1996-imi naammagittaalliuutigisami sularinissaa isumaginninnermut ingerlatsiviup itigartitsissutigisimagaa. Ombudsmandip pissutsit taakkua isornarluinnartuusorisimavai. Aammattaaq ombudsmandi isumaqarpoq isumaginninnermut ingerlatsivik suliami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu isumaginninnermut ingerlatsiviup aalajangiinerini inatsisinut innersuussinernik kukkusunik innersuussuteqartarsimasoq. Ombudsmandip isumaa malillugu oqartussaasup qulliunerusup naammagittaalliorfiusussap pissuesaaffigaa oqaasissaqartitaasumi alliunerusumi kukkussuteqarnernik sumiginnaanernillu assuarliuteqassalluni. Taamaattumik Ombudsmandip ajuusaarnartuusorisimavaa kommunalbestyrelsi suliamik suliaqarnermi kukkuluttornernik, isumaginninnermut ingerlatsiviup kukkuluttornerisaanik, isornartorsiuisimannigimmat. Kiisalu ombudsmandi isumaqarpoq isumaginninnermut ingerlatsivik aamma kommunalbestyrelsi qinnuteqaammik itigartitsissuteqarnerminni naammaginartumik tunngavilersuuteqarsimannigitsut. (J.nr. 11.04.20.0.2./83-96)

A-p qitornarsiami 1995-imi akiliunneqarluni juullisiorartornissaa pillugu qinnuteqaammik K kommunimi inunnik isumaginnittoqarfiup itigartitsineranut atatillugu paasitinneqarsinnaatitaanermik qinnuteqaatimi itigartitsissutigineqarnera naammagittaalliuutigaa.

A-p ilanngullugu naammagittaalliuutigaa suliami illua'tungiusutut inisissimanini inunnik isumaginnittoqarfiup akueriumasimannigimmagu, taamaattumillu inunnik isumaginnittoqarfiup 28. januar 1996-imi inunnik isumaginnittoqarfik pillugu kommunalbestyrelsimut naammagittaalliuutini tunuartissimammagu.

A-p naggasiullugu naammagittaalliuutigaa K kommunip suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit malissimannigimmagu saaffiginnissutillu pirmoorullugit akissanagit, aammalu A-p ilisimatitsissutigaa 28. januar 1996-imi kommunalbestyrelsimut naammagittaalliuutigisimasani (kinguliini is-suarneqartut) suli aalajangiusimagini.

Suliami takuneqarsinnaavoq A-p 28. november 1995-imi allagaqarluni K kommuni aperisimagaa qitornarsiami 1995-imi juullisiorartornissaa pillugu kommuni qanoq pilersaaruteqarnerisooq. A tamatuma nalaani kommu-

nimi allami (Y) najugaqarpoq, qitornarsiaali Danmarkimi efterskolimiil-luni.

Tamatuma kingorna K kommunimi inunnik isumaginnittoqarfiup 15. december 1995-imi allagaqarluni A imatut nalunaarfigaa:

"...

Ukiumi atuarfiusumi 1995/96-imi efterskolimiinnissamut atatillugu isumaqati-giissuteqarfigaassi illit (A-llu aapparisa) ikinngutisi ilisarisimasasilu "isumaqati-giissuteqarfigissagisi" qitornarsiassinnut attaveqarfiusinnaanngoqqullugit ilaati-gullu sapaatip-akunnerisa naanerini atuanngiffinnilu sivikinnerusuni ikiuussinnaan-goqqullugit. Juullikkunni atuanngiffeqarneq sivikitsumik atuanngiffeqarnertut isi-gisariaqarmat kommuni (qitornarsiassinnut) tunngatillugu immikkut pilersaarute-qannqilaq.

Allakkat siuliini taaneqartut tunngavigalugit maanngaaniit Efterskoli juullimut atuanngiffeqarnissaq pillugu aperisimavarput ilisimatinneqarlutalu Y kommunimut juullisioriartornissaq aaqqissuunneqarsimasoq, pineqartoq 22.12.1995-imi aallartus-sanngorlugu... Uagut kommunimi tamatumunnga qinnuteqaammik tigusaqarsiman-ngilagut."

Tamatuma kingorna A-p 18. december 1995-imi allagaqarluni qitornar-siami akiliunneqarnissaa qinnutigaa. 16. januar 1996-imi qinnuteqaat iti-gartinneqarpoq inunnik isumaginnittoqarfiup imatut nalunaarneratigut:

"...

Inunnik isumaginninnermut ataatsimiititaliaq aalajangersimavoq itigartitsiniar-luni innersuussutigalugu juullikkunni atuanngiffeqarneq sivikinnerusumik atuan-ngiffeqarnertut isigisariaqarmat. Ilisimaneqartutut isumaqatigiissutaavoq ilissi nam-mineq ikinngutisi/ilisarisimasasi isumaqatigiissuteqarfigissagisi (qitornarsiarsi) sa-paatip-akunnerisa naanerini/atuanngiffeqarnernili sivikinnerusuni paarinissaanik.

Aalajangiineq kommunalbestyrelsimut naammagittaalliutigineqarsinnaavoq..."

28. januar 1996-imi kommunalbestyrelsimut allagaqarluni A ilaatigut imatut allappoq:

"Naammagittaalliutigaarput:

1. Aalajangiineq patsisilersorneqanngitsoq...
2. Oqarniartoqarmat: "Ilisimaneqartutut isumaqatigiissutaavoq...", tamannalu eq-qunngilaq. Isumaqatigiissuteqartoqanngilaq kommunip piumasaqaataasunik al-lanngortitsinera piinnarlugu...
3. Inunik isumaginninnermut ataatsimiititaliap aalajangiinera illuinnarsiorpallaar-poq (malersuineq)...
4. Pisortatigut periusissat malinneqarsimangillat, ilaatigut suliaq Inunnik isuma-ginnittoqarfimmiit illuinnarsiunngitsumik saqqummiunneqarsimangila.

...

Paasitinneqarsinnaatitaanera kissaatigaara, taamaattumik suliami allagaatit nassi-uteqquneqarput.

...."

Inunnik isumaginnittoqarfiup A-p paasitinneqarsinnaatitaaneranik aam-malu illua'tungiusutut inissisimaneranik/naammagittaalliorsinnaaneranik itigartinneqarnerat A-mut 17. februar 1996-imi allakkatigut ima oqaaserta-litsigut nalunaarutigineqarpoq:

"Naammagittaalliornissamut qinnuteqaatit akuerineqarsinnaangilaq illua'tungiusutut inissisimanginnavit, tak. pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq, § 4, imm. 2.

Juullikkunni atuangiffeqarnissaq pillugu allakkat tigusimasatit taamaallaat ilisimatitsissutitut isigisassaapput.

Taaneqareersut tunngavigalugit paasitineqarsinnaatitaanermik qinnuteqaatit akuerineqarsinnaangilaq.

Aalajangiineq kommunalbestyrelsimut naammagittaalliutigineqarsinnaavoq... kingusinnerpaamik allakkat tiguneranniit sapaatip-akunnerisa sisamat qaangiunneranni."

Tamatuma kingorna A 3. marts 1996-imi allakkatigut siuliini taaneqareersutigut uannut naammagittaalliuteqarpoq.

Suliaq K kommunimut tusarniaassutigalugu nassiuppara, kommunillu uannut uppersarpaa 29. marts 1996-imi allakkatigut naammagittaallior-toq nalunaarfigineqarsimasoq kommunalbestyrelsip 25. marts 1996-imi naammagittaalliutaa suliarisimagaa angalanissamullu akiliunneqarnissaq pillugu inunnik isumaginnittoqarfiup aalajangiinera atortussangortissimagaa patsisigalugu "atuangiffeqarnerit sivikinnerusut ...illit nammineq isumagisassarigitit, aammami tamanna suliaritinnissamut tunngangimmat".

Allakkami tassanerpiaq kommunalbestyrelsip nalunaarutigaa A paasitineqarsinnaasoq akueralugu, imatut allalluni:

"...

Paasitineqarsinnaatitaanernut tunngatillugu inunnik isumaginnittoqarfiup inasuteqarnera malillugu aalajangiisimanerugaluaq allangortinneqarpoq, tassalu juullikkunni atuangiffimmi angalanissamut akiliunneqarnissaq pillugu suliamut tunngasumi paasitineqarsinnaatitaavutit Inatsisartut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsisaanni nr. 9, 13. juni 1994-imeersumi § 4, imm. 2 tunngasoq naapertorlugu. Suliami allagaatit ilanngullugit nassiunneqarput.

Aalajangiineq Isumaginninnermut Naammagittaalliortarfimmut naammagittaalliutigineqarsinnaavoq kingusinnerpaamik allakkat tiguneranniit sapaatip-akunnerisa sisamat qaangiunneranni."

Tamatuma saniatigut kommunip 21. januar 1998-imi allagaqarluni imatut ilisimatippaanga:

"Qinnutigineqarpoq akiliunneqarluni atuangiffimmi angalanissamut qinnuteqaammik kommunip itigartitsinerani inatsisitigut malittarisassat suut tunngavigineqarsimaneramik ilisimatinneqarnissaq.

Meeqqat paaritinneqartut tikeraarlutik angalasarnerat pillugu inatsisitigut malittarisassaqaangilaq, 1995-imilu juullikkunni akiliunneqarluni angalanissaamut akilius-sinninnissamik aalajangerneq allaffissornikkut periaatsimik tunngaveqarpoq.

Taamatut allaffissornikkut periaaseqarnermut ilinniartunut Danmarkimut atuariatortartunut tunngatillugu Namminersornerullutik Oqartussat ilinniartunut tapiisaa-siat tunngaviuvoq, tassami juullisioriarluni angalanerit akiliunneqarneq ajormata.

...Tamatuma saniatigut kommunip pingaartissimavaa juullikkunni atuangiffeqarneq sivikinnerusumik atuangiffiusutut isigineqartarmat kiisalu angajoqqaarsiat isumaqatigiissuteqarfigineqarsimammata namminneq ikinngutitik/ilisarimasatik isumaqatigiissuteqarfigissagaat (qitornarsiap) sapaatip-akunnerisa naanerini atuangiffinnilu sivikinnerusuni paarinissaanik."

Tamatuma kingorna K kommunimut oqaaseqaatigisanni imaattunik nalunaaruteqarpunga:

“Paasissutissat pigisakka naapertorlugit A-p juullisioriartorluni akiliunneqarluni angalanissaq pillugu kommunalbestyrelsip aalajangernera Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmu naammagittaalliuutigisimangilaa. Taamaammat suliamik suliaqarnera suliap kommunimi suliarineqarsimanerinnaanut tunngavoq.

a. Illua tungiusutut inissisimaneq naammagittaalliorsinnaatitaanerlu.

K kommunimi inunnik isumaginnittoqarfiup A-p naammagittaalliorsinnaatitaanera itigartippaa 17. februar 1996-imi A-p suliami illua tungiusutut inississimanginneranik allakkatigut nalunaaruteqarnikkut.

Isumaqarpunga qitornarsiami akiliunneqarluni juullisioriartorluni angalanissaa pillugu aalajangiineq A-p angajoqqaarsiatut ima soqutigisaqarfigitigisimagaa allaat illua tungiusutut inissisimasutut isigisariaqarluni taamaattumillu naammagittaalliorsinnaatitaasariaqarluni. A-li naammagittaalliorsinnaatitaanissami atornissaanut inunnik isumaginnittoqarfiup naammagittaalliuutiminik tunuartitsineratigut mattunneqarpoq. Tamanna assuarnarluinnartutut isigaara.

Taamaakkaluartoq kommunalbestyrelsip kingusinnerusukku naammagittaalliuut suliaraa inunnillu isumaginnittoqarfiup 29. marts 1996-imi aalajangiinera atortuusussanngortillugu.

Isumaga naapertorlugu oqartussap naammagittaalliorfissatut qulliuernerusutut inissisimasup pisussaaffigigaa oqartussap oqartussaakinneerup kukkussutai sumiginnagaalu assuarissallugit. Taamaattumik ajuaarnartutut isigaara inunnik isumaginnittoqarfiup suliap suliarinerani kukkussutai kommunalbestyrelsip isornartorsiorsimangimmagit.

b. Paasitinneqarsinnaatitaaneq.

Suliami illua tungiunngitsup kialluunniit paasitinneqarsinnaatitaanera pillugu aalajangersagaq atuarneqarsinnaavoq Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-imi, 13. juni 1994-imeersumi § 4-mi, imatut oqaasertalimmi:

“§ 4. §§ 7-14-imi ilaatinneqanngitsutut taaneqarsimasut saniatigut allakkianik ingerlatsinermut oqartussaasumi allaffikkoortumik suliasamik ingerlatsinermut atatillugu apuussimallutilluunniit suliarineqarsimasunik paasitinneqarumalluni kinaluunniit piunnaqarsinnaavoq. Ingerlatsinermut oqartussaq annertunerusumik paasissutissiisinaavoq nipangiussisimasussaataaneq il.il. pillugit malittarisassat allanik aalajangersaasimangippata.

Imm. 2. Inuk inuttut atukkamigut allakkiami taaneqarsimasooq, §§ 7-11-imi aamma § 14-imi ilaatinneqanngitsutut taaneqarsimasut eqqaassanngikkaanni, tamanna pillugu paasitinneqarnissaminik piunnaqarsinnaatitaavoq. Taamaattorli § 13-imi taaneqartutut innimigineqartussat imaluunniit pineqartup nammineq imaluunniit allat innimigineqarnissaasa tamanna annertuumik ajornartippassuk tamanna atuutissanngilaq.

Imm. 3. Imm. 1 aamma 2 tunngavigalugit qinnuteqaatini allakiat suliasarluunniit pineqartup paasiumallugu kissaatigisaa oqaatigineqarsumassapput.”

K kommunimi inunnik isumaginnittoqarfiup itigartitsinerminut tunngavittut aalajangersakkap imm. 2-a innersuussutigaa. Aalajangersakkap imm. 2-a paasisaqarsinnaatitaanermik killilersuinngimmat imm. 2-at itigartitsinermut tunngavigitissallugu isumaga naapertorlugu isumaqanngilaq.

Aammattaaq imm. 2 naapertorlugu inuit ataasiakkaat imminnorpiag tunngasunik paasitinneqarsinnaatitaanerat immikkut aalajangersarneqarsimammat, kommunalbestyrelsip paasissutissinneqarsinnaaneq pillugu nalunaarutaanut tunngavigitissallugu naleqqutinngilaq.

Naammagittaalliortoq illua'tungiusutut inissisimammat kommuni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 9-mut, illua'tungiusup paasitinneqarsinnaatitaaneranut tunngasumut, innersuussisimassagaluarpoq.

Immikkoortoq a-mi oqartussap naammagittaalliorfissap qulliunerusutut inissisimasup kukkussutinik uparuaasussaatitaanera pillugu oqaasikka innersuussutigaaakka. Taamaattorli A-p paasitinneqarsimanniginini pillugu naammagittaalliuutaanut tunngatillugu annerusumik iliuuseqassanngilanga kingusinnerusukkummi paasitinneqarsimammat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22 aamma 24-imi imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq pisortatut oqartussaataasut aalajangiinissaannut makkua piumasarineqartut:

"§ 22. Aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqaruni aalajangiinermut tunngaviusumik ilaqatinneqassaaq, suliameq qataasumut tassunga tapersiisuulluinnangikkuni.

§ 24. Aalajangiinermut tunngaviusumik nalunaarummi innersuussutigineqassapput inatsisini maleruaqqusat aalajangiinermi tunngavigineqartut. Maleruaqqusat tamakku malillugit aalajangiineq oqartussaasuni sulisut isumaannik tunngaveqarpat tunngaviusumik nalunaarummi taaneqassapputtaaq pissutaasut pingaarnerusut isummat tamakku atornerannut aalajangiisuunerusut."

Ajuusaarnartutut isigaara inunnik isumaginnittoqarfiup paasitinnegarnissamik itigartitsilluni aalajangernermini inatsit kukkusooq innersuussissutigisimammagu.

c. Naammagittaalliuutit allat.

A-p uannut naammagittaalliummini K kommunip suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmik malinnissimanniggeragaanera saaffiginnissutinillu pimoorullugu akissuteqartarsimanniggeragaanera, uanga naliliinera naapertorlugu pissutsit siuliini taaneqartut assigimmatigit, annertunerusumik oqaaseqarfigissanngilakka.

A-p aamma nalunaarfigaanga 28. januar 1996-imi naammagittaalliuutigisani (siuliini issuarneqartut) inunnillu isumaginnittoqarfiup 17. februar 1996-imi allagaqarluni kommunalbestyrelsimut suliassanngortinneqarnissaat itigartitsissutigeqqaarsimasaralui aalajangiuisimaniarini.

Suliap suliarineqarnera pillugu naammagittaalliuutit sinneri suliaq pillugu matuma siuliini nassuiaatinnut ilaareersutut isigigakkit taamaal-

laat inunnik isumaginnittoqarfiup kommunalbestyrelsillu akiliunneqarluni angalanissamik itigartitsinerminni tunngavilersuuteqannginnerat sammissavara.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi siuliini issuarneqartumi § 24, imm. 1-imi, oqaaseqatigiit aappaanni takuneqarsinnaavoq aalajangiineq allaffissornikkut naliliinernik tunngaveqarpat aalajangiinnermi pissutaasut pingaarnerusut naliliinermut aalajangiisuunerusimasut taaneqassasut. Isumaqaarpunga juullikkunni atuannigiffeqarneq sivi-kinnerusumik atuannigiffeqarnertut isigalugu paasissutissiinikkut aalajangiinnermi naliliineq suna tunngavilersuutigineqarsimansoq oqaatigineqarsimasoq. Taamaattorli kissaatiginartuusimassagaluarpoq kommunip erseqqissarsimasuuppagu sivikinnerusumik atuannigiffeqarnermi angalanerit tapiiffigineqartannginnerannik allaffissornikkut periaaseq malinneqartoq.

Juullikkunni atuannigiffeqarnermi angalanissamut akiliunneqarnissaq pillugu aalajangiinissamut inatsisitigut tunngaviusoq tassaavoq meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat 30. oktober 1992-imeersumi § 20, tassani aalajangerneqarluni "inunnik isumaginninnermut ataatsimiititap... meeqqap inuusuttulluunniit paaqqutarineqarnissaa, perorsarneqarnissaa ilinniarnissaalu isumagisassarilissallugit, kiisalu allatigut inuup pineqartup nammineq atugarisai pisariaqartumik aalajangiiffigisassallugit..."

Taamaattumik inatsip tunngavigisap nalunaarnissaanik piumasqaat siuliini § 24, imm. 1, oqaaseqatigiit siullianni issuarneqartumi taaneqarsimasoq naammassineqarsimannigilaq, tassami aalajangiisinnaatitaanermut tunngavigisap nalunaarneqartussaammat. Naak akiliunneqarluni atuannigiffimmi angalanissaq Inatsisartut inatsisaanni 30. oktober 1992-imeersumi paragraffimi taaneqartumi sukumiinerusumik aalajangersaavigineqarsimannigikkaluartoq kommuni aalajangersakkamut tassunga innersuussisimasariaqaraluarpoq. "

04 - 7 Suliap ingerlanneqarnera pillugu kommunip qinnuteqaateqartumik tusarliisimanniginneranik isornartorsiuneq.

A-p naammagittaalliuutigaa angallammut illuaraliornissaminut qinnuteqaanni K kommunimit akineqarsimannigitsoq. Suliap qanoq sivistigisumik suliarineqarnissaata ilimagineqarnera pillugu kommunip qinnuteqaateqartumik tusarliisimanniginnera Ombudsmandip isornartorsiorpaa. (J. nr. 11.44.20.1/28-98)

28. januar 1998-imi K kommunimiinninni A-p naammagittaalliuutigaa angallatinut illuaraliornissaminut qinnuteqaanni K kommunimit akineqarsimannigitsoq.

Suliami takuneqarsinnaavoq A-p angallatinut illuaraliornissaminut nunaminertamik tunineqarnissaminik qinnuteqaatini 30. juli 1997-imi immer-sorsimagaa.